

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

અમદાવાદ મધ્યે ગુજરાત ઉચ્ચ અદાલતમાં

કરવેરા અપીલ નં. ૧૮૧૬/૨૦૦૯

મંજૂરી અને હસ્તાક્ષર અર્થે:

માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી એમ.આર. શાહ

સહી/-

અને

માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી બી.એન. કારિયા

સહી/-

=====

૧	શું લોકલ અખબારના રિપોર્ટ્સને ચુકાદો જોવા માટે મંજૂરી આપી શકાય?	હા
૨	રિપોર્ટરને સંદર્ભિત કરવો કે નહીં?	હા
૩	શું માનનીય ન્યાયમૂર્તિ ચુકાદાની આખરી નકલ જોવા માંગે છે?	ના
૪	શું આ કેસમાં ભારતીય બંધારણ અથવા તે હેઠળ કરવામાં આવેલા કોઈ આદેશના અર્થઘટન અંગે કાયદાનો કોઈ નોંધપાત્ર પ્રશ્ન સામેલ છે?	ના

=====

ઈશાન ઓવરસીઝ લિમિટેડ..... અપીલકર્તા(ઓ)

વિરુદ્ધ

ગુજરાત રાજ્ય..... સામાવાળા(ઓ)

=====

ઉપસ્થિતી:

અપીલકર્તા(ઓ) નં.૧ તરફે વકીલ શ્રી દિપેન દેસાઈ

સામાવાળા(ઓ) નં.૧.૧-૧.૨ તરફે મદદનીશ સરકારી વકીલ શ્રી હાર્દિક વોરા

=====

ન્યાયપીઠ: માનનીય ન્યાયમૂર્તિ એમ. આર. શાહ

અને

માનનીય ન્યાયમૂર્તિ બી. એન. કારિયા

તારીખ: ૦૮/૦૨/૨૦૧૭

મૌખિક ચુકાદો

(માનનીય ન્યાયમૂર્તિ એમ. આર. શાહ દ્વારા)

[૧.૦] વિદ્વાન ગુજરાત વેલ્યુ એડેડ ટેક્સ ટ્રિબ્યુનલ, અમદાવાદ (હવે પછી જેને "ટ્રિબ્યુનલ" તરીકે ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો છે) દ્વારા સેકન્ડ અપીલ નં.૫૯૦/૨૦૦૫ માં પસાર કરવામાં આવેલા આક્ષેપિત ચુકાદા અને હુકમથી નારાજ અને અસંતુષ્ટ થઈને, જેના દ્વારા વિદ્વાન ટ્રિબ્યુનલે હાલના અપીલકર્તા

દ્વારા કરવામાં આવેલી ઉક્ત અપીલને અંશતઃ મંજૂર કરી છે, જોકે ત્રણ વેપારીઓ જેવા કે (૧) વીરકૃપા ટ્રેડિંગ કંપની; (૨) ઉમા ટ્રેડિંગ કંપની અને (૩) ન્યુ ભૂમિ એન્ટરપ્રાઇઝ પાસેથી રૂ. ૧૨,૬૨,૮૪,૮૪૦/- ની ખરીદી માટે ગુજરાત સેલ્સ ટેક્સ રૂલ્સ, ૧૯૭૦ (હવે પછી જેને "નિયમો, ૧૯૭૦" તરીકે ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો છે) ના નિયમ જ્ઞ હેઠળ સેટ ઓફના દાવાને અસ્વીકાર કર્યો છે, ખરીદદારે કાયદાના નીચે મુજબના કાયદાકીય મહત્વના પ્રશ્ન પર વિચારણા કરવા વિનંતી કરતી આ ટેક્સ અપીલ રજૂ કરી છે.

"શું કેસના તથ્યો અને સંજોગોમાં, ગુજરાત સેલ્સ ટેક્સ રૂલ્સ, ૧૯૭૦ ના નિયમ જ્ઞ હેઠળ ના મંજૂરીઓની પુષ્ટિ કરવામાં ટ્રિબ્યુનલે ભૂલ કરી છે, કારણ કે અપીલકર્તા દ્વારા એવી પાર્ટી પાસેથી ખરીદી કરવામાં આવી હતી, જેણે બદલામાં તેને એવા વેપારી પાસેથી ખરીદ્યું હતું જેનું નોંધણી પ્રમાણપત્ર સંબંધિત સમયે માન્ય હતું, માત્ર એવા ગ્રાઉન્ડ પર કે ત્યારબાદ આવી નોંધણી ભૂતકાળની અસરથી રદ કરવામાં આવી હતી?"

[૨.૦] વર્તમાન ટેક્સ અપીલ તરફ દોરી જતા તથ્યો ટૂંકમાં નીચે મુજબ છે:

[૨.૧] હાલના અપીલકર્તા – મેસર્સ ઇશાન ઓપરસીઝ લિમિટેડ (હવે પછી જેને "ખરીદદાર" તરીકે ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો છે) દિવેલ (કાસ્ટર ઓઈલ) ના

પુનઃવેચાણ તેમજ નિકાસનો વ્યવસાય કરતા હતા. આંતર-રાજ્ય વેચાણ દરમિયાન તેણે ૫ વેપારીઓ જેવા કે (૧) વીરકૃપા ટ્રેડિંગ કંપની, (૨) ઉમા ટ્રેડિંગ કંપની, (૩) ન્યુ ભૂમિ એન્ટરપ્રાઇઝ, (૪) ઉર્વિલ સેલ્સ કોર્પોરેશન અને (૫) ઉર્વિલ એકિઝમ લિમિટેડ, અમદાવાદ પાસેથી માલ ખરીદ્યો હતો. ખરીદદારે ઉપરોક્ત વેપારીઓ પાસેથી રૂ. ૨૯,૫૫,૨૫,૨૧૦/- ની રકમની ખરીદી માટે નિયમો, ૧૯૭૦ ના નિયમ ૪૪ હેઠળ સેટ ઓફનો દાવો કર્યો હતો. ખરીદદારે ફોર્મ ૪૦ પણ રજૂ કર્યું હતું. સેટ ઓફના ઉક્ત દાવાની આકારણી અધિકારી દ્વારા સુનાવણી/નિર્ણય કરવામાં આવ્યો હતો. આકારણી અધિકારીએ શોધી કાઢ્યું કે મૂળ જે વેપારી પાસેથી ઉપરોક્ત વેચાણકર્તાઓએ માલ ખરીદ્યો હતો અને જેમણે બદલામાં તે ખરીદદારને વેચ્યો હતો તેમણે ઉપરોક્ત વ્યવહારો પર ટેક્સ ચૂકવ્યો ન હતો અને વેપારી (શ્રીજી એગ્રો) નું નોંધણી પ્રમાણપત્ર ટેક્સ ન ચૂકવવા બદલ શરૂઆતથી જ રદ કરવામાં આવ્યું હતું અને તેથી, મૂળ વેપારીએ ટેક્સ ચૂકવ્યો ન હોવાથી અને ખરીદદાર એ સંતોષ આપવામાં નિષ્ફળ રહ્યો હતો કે મૂળ વેપારીએ જે ટેક્સનો સેટ ઓફ દાવો કરવામાં આવ્યો છે તે ટેક્સ ચૂકવ્યો છે, ખરીદદાર નિયમો, ૧૯૭૦ ના નિયમ ૪૪ હેઠળ સેટ ઓફ મેળવવા માટે હકદાર નથી. તેનાથી આકારણી અધિકારીએ ખરીદદાર દ્વારા દાવો કરાયેલ સેટ ઓફને અસ્વીકાર કર્યો હતો.

[૨.૨] ખરીદદાર દ્વારા દાવો કરાયેલ સેટ ઓફને અસ્વીકાર કરતા આકારણી અધિકારી દ્વારા પસાર કરવામાં આવેલા હુકમથી નારાજ અને અસંતુષ્ટ થઈને, ખરીદદારે પ્રથમ અપીલ સત્તાધિકારી સમક્ષ અપીલ રજૂ કરી. પ્રથમ અપીલ સત્તાધિકારીએ ઉક્ત અપીલ ફગાવી દીધી. પ્રથમ અપીલ સત્તાધિકારી દ્વારા પસાર કરાયેલા હુકમ સામે ખરીદદારે વિદ્વાન ટ્રિબ્યુનલ સમક્ષ સેકન્ડ અપીલ નં.૫૯૦/૨૦૦૫ રજૂ કરી. આક્ષેપિત ચુકાદા અને હુકમ દ્વારા વિદ્વાન ટ્રિબ્યુનલે ઉક્ત અપીલ અંશતઃ મંજૂર કરી છે. વિદ્વાન ટ્રિબ્યુનલે આકારણી અધિકારી તેમજ પ્રથમ અપીલ સત્તાધિકારી દ્વારા પસાર કરાયેલા હુકમની પુષ્ટિ કરી છે જે ત્રણ વેપારીઓ જેવા કે (૧) વીરકૃપા ટ્રેડિંગ કંપની, (૨) ઉમા ટ્રેડિંગ કંપની અને (૩) ન્યુ ભૂમિ એન્ટરપ્રાઇઝ પાસેથી રૂ. ૧૨,૬૨,૮૪,૮૪૦/- ની રકમની ખરીદી માટે નિયમો, ૧૯૭૦ ના નિયમ ૪૪ હેઠળના સેટ ઓફ દાવાને અસ્વીકાર કરે છે. જોકે, બે વેપારીઓ જેવા કે (૧) ઉર્વિલ સેલ્સ કોર્પોરેશન અને (૨) ઉર્વિલ એક્ટિવ લિમિટેડ સાથેના રૂ. ૧૬,૯૨,૪૧,૦૬૩/- ની રકમના વ્યવહાર પર સેટ ઓફના દાવા સંદર્ભે વિદ્વાન ટ્રિબ્યુનલે આકારણી હુકમ તેમજ પ્રથમ અપીલ સત્તાધિકારી દ્વારા પસાર કરાયેલા હુકમને રદ કર્યો છે અને ગુણદોષ પર પુનઃવિચારણા માટે કેસ પ્રથમ અપીલ સત્તાધિકારીને પરત મોકલ્યો છે અને એવી અવલોકન કરી છે કે સંબંધિત અધિકારીએ તપાસ કરવી અને નક્કી કરવું કે સરકારમાં ટેક્સ ચૂકવવામાં આવ્યો છે કે નહીં અને જો સંબંધિત અધિકારીને સરકારમાં ટેક્સ ન ચૂકવવા અંગેની સામગ્રી મળે, તો દાવો રદ કરી શકાય છે.

[૨.૩] ખરીદદાર દ્વારા કરવામાં આવેલી અપીલને ફગાવી દેવા અને ત્રણ વેપારીઓ જેવા કે (૧) વીરકૃપા ટ્રેડિંગ કંપની, (૨) ઉમા ટ્રેડિંગ કંપની અને (૩) ન્યુ ભૂમિ એન્ટરપ્રાઇઝ પાસેથી રૂ. ૧૨,૬૨,૮૪,૮૪૦/- ની રકમની ખરીદી માટેના સેટ ઓફના દાવાને અસ્વીકાર કરતા તારીખ ૩૦.૧૦.૨૦૦૪ ના આકારણી હુકમ અને તારીખ ૧૦.૦૬.૨૦૦૫ ના અપીલ હુકમની પુષ્ટિ કરવા બાબતના વિદ્વાન ટ્રિબ્યુનલના આક્ષેપિત ચુકાદા અને હુકમથી નારાજ અને અસંતુષ્ટ થઈને, ખરીદદારે ઉપરોક્ત કાયદાકીય પ્રશ્ન પર વિચારણા કરવા માટે વર્તમાન અપીલ રજૂ કરી છે.

[૩.૦] કેસના તથ્યો અને સંજોગોમાં અને અપીલમાં રહેલા વિવાદને ધ્યાનમાં લેતા જે બાબતના મૂળ સુધી જાય છે, નીચે મુજબનો વધારાનો કાયદાકીય મહત્વનો પ્રશ્ન રચવામાં આવે છે.

"શું નિયમો, ૧૯૭૦ ના નિયમ ૪૪ હેઠળ સેટ ઓફનો દાવો કરતી વખતે વેપારી દ્વારા સહી કરાયેલ ફોર્મ જો રજૂ કરવાને વેપારી દ્વારા ટેક્સની ચુકવણીનો નિર્ણાયક પુરાવો કહી શકાય, અને શું સેટ ઓફનો દાવો કરનાર ખરીદદાર દ્વારા ફોર્મ જો રજૂ કરવા પર, ત્યારબાદ આકારણી અધિકારી પર એ તપાસ કરવાની જવાબદારી છે કે નિયમો, ૧૯૭૦ ના નિયમ ૪૪ હેઠળ જે ટેક્સનો સેટ ઓફ

દાવો કરવામાં આવ્યો છે તે ટેક્સ વેપારી દ્વારા સરકારમાં જમા કરાવવામાં આવ્યો છે કે નહીં?"

[૪.૦] અપીલકર્તા ખરીદદાર તરફથી વિદ્વાન વકીલ શ્રી દીપેન દેસાઈ અને સામાવાળા રાજ્ય તરફથી વિદ્વાન મદદનીશ સરકારી વકીલ શ્રી હાર્દિક વોરા ઉપસ્થિત રહ્યા છે.

[૫.૦] અપીલકર્તા વતી ઉપસ્થિત વિદ્વાન વકીલ શ્રી દેસાઈએ મક્કમતાપૂર્વક રજુઆત કરેલ કે કેસના તથ્યો અને સંજોગોમાં વિદ્વાન ટ્રિબ્યુનલે ત્રણ વેપારીઓ જેવા કે (૧) વીરકૃપા ટ્રેડિંગ કંપની, (૨) ઉમા ટ્રેડિંગ કંપની અને (૩) ન્યુ ભૂમિ એન્ટરપ્રાઇઝ સાથેના રૂ. ૧૨,૬૨,૮૪,૮૪૦/- ની રકમના વ્યવહાર સંદર્ભે ખરીદદારના સેટ ઓફ દાવાને અસ્વીકાર કરવાનો આકારણી અધિકારી દ્વારા પસાર કરાયેલ હુકમ પુષ્ટિ કરવામાં મોટી ભૂલ કરી છે.

[૫.૧] અપીલકર્તા વતી ઉપસ્થિત વિદ્વાન વકીલ શ્રી દેસાઈ દ્વારા મક્કમતાપૂર્વક સબમિટ કરવામાં આવ્યું કે એક તરફ વિદ્વાન ટ્રિબ્યુનલે (૧) ઉર્વિલ સેલ્સ કોર્પોરેશન અને (૨) ઉર્વિલ એક્ઝિમ લિમિટેડ સાથેના સમાન વ્યવહારોના સંદર્ભમાં કેસને પ્રથમ અપીલ સત્તાધિકારીને પરત મોકલ્યો છે, જોકે અન્ય ત્રણ વેપારીઓ સાથેના વ્યવહારો સંદર્ભે દાવો કરાયેલા સેટ ઓફ સંબંધમાં નીચેની બંને

સત્તાધિકારીઓ દ્વારા પસાર કરાયેલા હુકમની પુષ્ટિ કરી છે. અપીલકર્તા વતી ઉપસ્થિત વિદ્વાન વકીલ શ્રી દેસાઈ દ્વારા મક્કમતાપૂર્વક સબમિટ કરવામાં આવ્યું કે (૧) ઉર્વિલ સેલ્સ કોર્પોરેશન અને (૨) ઉર્વિલ એક્ટિવ લિમિટેડના વ્યવહારો સંદર્ભે વિદ્વાન ટ્રિબ્યુનલે એવી અવલોકન કરીને કેસ પ્રથમ અપીલ સત્તાધિકારીને પરત મોકલ્યો છે કે ફોર્મ ૪૦ રજૂ કર્યા પછી, આકારણી અધિકારીએ એ બાબતની તપાસ કરવી જરૂરી છે કે જે વ્યવહારો પર સેટ ઓફનો દાવો કરવામાં આવ્યો છે, તેના પર મૂળ વેપારી દ્વારા સરકારમાં ટેક્સ ચૂકવવામાં આવ્યો છે કે નહીં. એવી રજુઆત કરવામાં આવેલ છે કે વર્તમાન કેસમાં પણ અન્ય ત્રણ વેપારીઓ સાથેના વ્યવહારો સંદર્ભે પણ ફોર્મ ૪૦ રજૂ કરવામાં આવ્યું હતું. એવી રજુઆત કરવામાં આવેલ છે કે ઉપરોક્ત ત્રણ વેપારીઓ સાથેના વ્યવહારો પણ મૂળભૂત રીતે શ્રીજી એગ્રો પાસેથી જ હતા, જે અન્ય બે કંપનીઓ (૧) ઉર્વિલ સેલ્સ કોર્પોરેશન અને (૨) ઉર્વિલ એક્ટિવ લિમિટેડ સાથેના વ્યવહારો સમાન હતા. એવી રજુઆત કરવામાં આવેલ છે કે તેથી (૧) વીરકૃપા ટ્રેડિંગ કંપની અને (૨) ઉમા ટ્રેડિંગ કંપની અને (૩) ન્યુ ભૂમિ એન્ટરપ્રાઇઝ સાથેના બાકીના ત્રણ વ્યવહારો સંદર્ભે પણ વિદ્વાન ટ્રિબ્યુનલે નીચેની સત્તાધિકારીઓ દ્વારા પસાર કરાયેલા હુકમોની પુષ્ટિ કરવી જોઈતી ન હતી અને એવું અવલોકન કરીને કેસ પરત મોકલવો જોઈતો હતો કે ફોર્મ ૪૦ રજૂ કર્યા પછી, આકારણી અધિકારીએ એ તપાસ કરવાની રહે છે કે જે વ્યવહારો પર સેટ ઓફનો દાવો કરવામાં આવ્યો છે તે ટેક્સ મૂળ વેપારી દ્વારા ચૂકવવામાં આવ્યો છે કે નહીં.

[૫.૨] અપીલકર્તા વતી ઉપસ્થિત વિદ્વાન વકીલ શ્રી દેસાઈ દ્વારા આગળ સબમિટ કરવામાં આવ્યું કે અન્યથા પણ ખરીદદારે ૫ વેપારીઓ જેવા કે (૧) વીરકૃપા ટ્રેડિંગ કંપની, (૨) ઉમા ટ્રેડિંગ કંપની, (૩) ન્યુ ભૂમિ એન્ટરપ્રાઇઝ, (૪) ઉર્વિલ સેલ્સ કોર્પોરેશન અને (૫) ઉર્વિલ એક્ઝિમ લિમિટેડ પાસેથી આંતર-રાજ્ય વેચાણ દ્વારા માલ ખરીદ્યો હતો, જેમણે એક શ્રીજી એગ્રો પાસેથી માલ ખરીદ્યો હતો. એવી રજૂઆત કરવામાં આવેલ છે કે ખરીદદારે આંતર-રાજ્ય વેચાણ દરમિયાન જે વેપારીઓ પાસેથી માલ ખરીદ્યો હતો તેમના દ્વારા સહી કરાયેલ ફોર્મ ૪૦ રજૂ કર્યું હતું. એવી રજૂઆત કરવામાં આવેલ છે કે માત્ર એટલા માટે કે ત્યારબાદ મૂળ વેપારી એટલે કે વર્તમાન કેસમાં શ્રીજી એગ્રોનું નોંધણી પ્રમાણપત્ર શરૂઆતથી જ રદ કરવામાં આવ્યું હતું, તે માત્ર ઉપરોક્ત ગ્રાઉન્ડ પર એટલે કે મૂળ વેપારીનું નોંધણી પ્રમાણપત્ર ત્યારબાદ શરૂઆતથી જ રદ કરવામાં આવ્યું હોવાના ગ્રાઉન્ડ પર પાછળના ખરીદદારને સેટ ઓફ નકારી શકાય નહીં. તેમની ઉપરોક્ત રજૂઆતોના સમર્થનમાં, તેમણે (૧૯૯૭) ૧૧ એસસીસી ૩૭૮ માં રિપોર્ટ થયેલ મહારાષ્ટ્ર રાજ્ય વિ. સુરેશ ટ્રેડિંગ કંપનીના કેસમાં નાઈબ અદાલત (નામદાર સર્વોચ્ચ અદાલત) ના ચુકાદા પર ભારે આધાર રાખ્યો છે.

[૫.૩] અપીલકર્તા વતી ઉપસ્થિત વિદ્વાન વકીલ શ્રી દેસાઈ દ્વારા આગળ સબમિટ કરવામાં આવ્યું કે અન્યથા પણ નિયમ ૪૪ માં વપરાયેલી ભાષાને

ધ્યાનમાં લેતા, જ્યારે ખરીદદાર વેપારી દ્વારા સહી કરાયેલ ફોર્મ ૪૦ રજૂ કરે છે, ત્યારે એવી ધારણા છે કે જે વ્યવહાર પર વેપારી દ્વારા સેટ ઓફનો દાવો કરવામાં આવે છે, તેને વેપારી દ્વારા ટેક્સ ચૂકવવાનો નિર્ણાયક પુરાવો કહી શકાય. એવી રજુઆત કરવામાં આવેલ છે કે તેથી એકવાર ખરીદદાર દ્વારા ફોર્મ ૪૦ રજૂ કરીને પ્રાથમિક બોજ મુક્ત કરવામાં આવે છે, ત્યારબાદ તે આકારણી અધિકારી માટે એ તપાસ કરીને તેને બોટું સાબિત કરવાનું રહે છે કે જે ટેક્સનો સેટ ઓફ દાવો કરવામાં આવ્યો છે તે મૂળ વેપારી દ્વારા ચૂકવવામાં આવ્યો છે કે નહીં. એવી રજુઆત કરવામાં આવેલ છે કે તેથી જ્યારે વર્તમાન કેસમાં ખરીદદારે આંતર-રાજ્ય વેચાણ દરમિયાન અપીલકર્તાઓએ જે વેપારીઓ પાસેથી માલ ખરીદ્યો હતો તેમના દ્વારા સહી કરાયેલ ફોર્મ ૪૦ રજૂ કર્યું હતું, ખરીદદાર આંતર-રાજ્ય વેચાણ દરમિયાન જે વેપારીઓ પાસેથી માલ ખરીદ્યો હતો તેમની પાસેથી ખરીદી માટે નિયમો, ૧૯૭૦ ના નિયમ ૪૪ હેઠળ સેટ ઓફ મેળવવા માટે હકદાર છે.

[૫.૪] વૈકલ્પિક રીતે, એવી રજુઆત કરવામાં આવેલ છે કે આક્ષેપિત ચુકાદા અને હુકમ દ્વારા વિદ્વાન ટ્રિબ્યુનલે (૧) ઉર્વિલ સેલ્સ કોર્પોરેશન અને (૨) ઉર્વિલ એક્ઝિમ લિમિટેડ નામના વેપારીઓ પાસેથી ખરીદીના સંદર્ભમાં કેસ પ્રથમ અપીલ સત્તાધિકારીને પરત મોકલ્યો હોવાથી, બાકીના ત્રણ વેપારીઓ પાસેથી ખરીદીના સેટ ઓફના દાવાને પણ પ્રથમ અપીલ સત્તાધિકારી અથવા મૂળ આકારણી અધિકારીને પરત મોકલવો જરૂરી છે, કારણ કે એક તરફ ઉર્વિલ સેલ્સ

કોર્પોરેશન અને ઉર્વિલ એકિઝમ લિમિટેડ સાથેના વ્યવહારોમાં અને બાકીના ત્રણ વેપારીઓ એટલે કે (૧) વીરકૃપા ટ્રેડિંગ કંપની, (૨) ઉમા ટ્રેડિંગ કંપની અને (૩) ન્યુ ભૂમિ એન્ટરપ્રાઇઝ પાસેથી ખરીદીમાં કોઈ તફાવત નથી.

ઉપરોક્ત રજૂઆતો કરીને અને ઉપરોક્ત ચુકાદા પર આધાર રાખીને, ખરીદદારની તરફેણમાં અને મહેસૂલની વિરુદ્ધમાં પ્રશ્નનો જવાબ આપવા વિનંતી કરવામાં આવે છે.

[૬.૦] સામાવાળા રાજ્ય મહેસૂલ વતી ઉપસ્થિત વિદ્વાન મદદનીશ સરકારી વકીલ શ્રી હાર્દિક વોરા દ્વારા વર્તમાન ટેક્સ અપીલનો મક્કમતાપૂર્વક વિરોધ કરવામાં આવ્યો છે.

[૬.૧] એવું મક્કમતાપૂર્વક સબમિટ કરવામાં આવે છે કે કેસના તથ્યો અને સંજોગોમાં ખાસ કરીને જ્યારે ખરીદદાર પુરાવા આપવા અને/અથવા એવું દર્શાવવા માટે કોઈ સામગ્રી રજૂ કરવામાં નિષ્ફળ ગયો છે કે ત્રણ વેપારીઓ જેવા કે (૧) વીરકૃપા ટ્રેડિંગ કંપની, (૨) ઉમા ટ્રેડિંગ કંપની અને (૩) ન્યુ ભૂમિ એન્ટરપ્રાઇઝના વ્યવહારો જેના પર સેટ ઓફનો દાવો કરવામાં આવ્યો છે, તેમાં મૂળ વેપારીએ સરકારમાં કોઈ ટેક્સ ચૂકવ્યો/જમા કર્યો છે, નીચેની તમામ સત્તાધિકારીઓએ ઉપરોક્ત ત્રણ વેપારીઓ પાસેથી ખરીદી માટે નિયમો, ૧૯૭૦ ના નિયમ ૪૪ હેઠળના સેટ ઓફના દાવાને યોગ્ય રીતે અસ્વીકાર કર્યો છે. એવી

રજુઆત કરવામાં આવેલ છે કે નિયમ ૪૪ વધુ ખાસ કરીને નિયમો, ૧૯૭૦ ના નિયમ ૪૪સી મુજબ, જ્યાં સુધી ખરીદદાર એ સાબિત ન કરે અને/અથવા સંતોષ ન આપે કે મૂળ વેપારીએ ટેક્સ ચૂકવ્યો છે, ત્યાં સુધી આવો ખરીદદાર નિયમો, ૧૯૭૦ ના નિયમ ૪૪ હેઠળ કોઈ રીફંડ અને/અથવા સેટ ઓફ મેળવવા માટે હકદાર નથી.

[૬.૨] હવે, ખરીદદાર વતી એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે ફોર્મ ૪૦ ને નિર્ણાયક પુરાવો કહી શકાય અને તેથી, ફોર્મ ૪૦ આપવા/રજૂ કરવા પર ખરીદદારે તેનો બોજ મુક્ત કર્યો છે અને તેથી આપમેળે ફોર્મ ૪૦ આપવાથી ખરીદદાર દાવો કરાયેલ સેટ ઓફ માટે હકદાર બને છે, જ્યાં સુધી તેનો સવાલ છે, એવું મક્કમતાપૂર્વક સબમિટ કરવામાં આવે છે કે નિયમ ૪૪ માં વપરાયેલી ભાષા ખૂબ જ સ્પષ્ટ છે. એવી રજૂઆત કરવામાં આવેલ છે કે નિયમ ૪૪ મુજબ, બે શરતો પૂરી થવી જરૂરી છે એટલે કે કરદાતાએ નિર્ણય સત્તાધિકારી / કમિશનરની સંતોષ ખાતરી કરવી પડશે કે મૂળ વેપારી દ્વારા ટેક્સ ચૂકવવામાં આવ્યો છે અને કરદાતાએ વેપારી દ્વારા જારી કરાયેલ ફોર્મ ૪૦ નું પ્રમાણપત્ર રજૂ કરવું જરૂરી છે.

[૬.૩] એવી રજૂઆત કરવામાં આવેલ છે કે ફોર્મ ૪૦ માં પણ વપરાયેલા શબ્દો "ટેક્સ ચૂકવવામાં આવ્યો છે / ચૂકવવામાં આવશે" છે. એવી રજૂઆત કરવામાં આવેલ છે કે જો ફોર્મ ૪૦ માં વપરાયેલ શબ્દ "ટેક્સ ચૂકવવામાં આવશે"

હોય તે કિસ્સામાં, ફોર્મ ૪૦ રજૂ કરવાને મૂળ વેપારી દ્વારા ટેક્સ ચૂકવણીનો નિર્ણાયક પુરાવો કહી શકાય નહીં. એવી રજુઆત કરવામાં આવેલ છે કે તેથી, નિયમો, ૧૯૭૦ ના નિયમ ૪૪ ને ધ્યાનમાં લેતા, જે ટેક્સનો સેટ ઓફ દાવો કરવામાં આવ્યો છે તે આંતર-રાજ્ય વેચાણ દરમિયાન મૂળ વેપારી દ્વારા ચૂકવવામાં આવ્યો છે તે જરૂરી સામગ્રી રજૂ કરીને સ્થાપિત કરવાનો અને સાબિત કરવાનો બોજ દાવો કરનાર / ખરીદદાર પર છે જે સેટ ઓફનો દાવો કરે છે. એવી રજુઆત કરવામાં આવેલ છે કે ત્યારબાદ જો આકારણી અધિકારીને શંકા હોય, તો તેમણે એ તપાસ કરવાની જરૂર છે કે શું વાસ્તવમાં જે ટેક્સ માટે સેટ ઓફનો દાવો કરવામાં આવ્યો છે તે મૂળ વેપારી દ્વારા ચૂકવવામાં આવ્યો છે કે નહીં.

[૬.૪] એવી રજુઆત કરવામાં આવેલ છે કે વર્તમાન કેસમાં સ્પીકાર્યપણે માલ એવા વેપારી દ્વારા ખરીદવામાં આવ્યો હતો જેની પાસેથી ખરીદદારે માલ ખરીદ્યો હતો એક શ્રીજી એગ્રો પાસેથી જેનું નોંધણી પ્રમાણપત્ર ટેક્સ ન ચૂકવવા બદલ શરૂઆતથી જ રદ કરવામાં આવ્યું છે. એવી રજુઆત કરવામાં આવેલ છે કે વેપારીએ માસિક, ત્રિમાસિક અને વાર્ષિક રિટર્નમાં પણ કોઈ સેટ ઓફનો દાવો કર્યો નથી.

[૬.૫] એવી રજુઆત કરવામાં આવેલ છે કે વિદ્વાન ટ્રિબ્યુનલ દ્વારા નોંધવામાં આવેલા તારણો પણ એક તરફ (૧) વીરકૃપા ટ્રેડિંગ કંપની, (૨) ઉમા

ટ્રેડિંગ કંપની અને (૩) ન્યુ ભૂમિ એન્ટરપ્રાઇઝ પાસેથી ખરીદી સંદર્ભે અને બીજી તરફ (૧) ઉર્વિલ સેલ્સ કોર્પોરેશન અને (૨) ઉર્વિલ એક્ટિવ લિમિટેડ સંદર્ભે પરસ્પર વિરોધી તારણો છે. એવી રજુઆત કરવામાં આવેલ છે કે ત્રણ વેપારીઓ જેવા કે (૧) વીરકૃપા ટ્રેડિંગ કંપની, (૨) ઉમા ટ્રેડિંગ કંપની અને (૩) ન્યુ ભૂમિ એન્ટરપ્રાઇઝ પાસેથી ખરીદી સંદર્ભે વિદ્વાન ટ્રિબ્યુનલે અવલોકન કર્યું અને ઠરાવ્યું છે કે માત્ર ફોર્મ ૪૦ રજૂ કરવું એવા વ્યવહાર પર ટેક્સ ચૂકવવામાં આવ્યો છે તે સ્થાપિત કરવા અને સાબિત કરવા માટે પૂરતો અને/અથવા નિર્ણાયક પુરાવો નથી. જોકે, અન્ય બે વ્યવહારો/ખરીદદારો સંદર્ભે વિદ્વાન ટ્રિબ્યુનલે વિરુદ્ધ ઠરાવ્યું છે અને ઠરાવ્યું છે કે ફોર્મ ૪૦ રજૂ કર્યા પછી, ત્યારબાદ આકારણી અધિકારીએ તપાસ કરવાની રહે છે કે શું ઉક્ત વ્યવહારો પરનો ટેક્સ મૂળ વેપારી દ્વારા ચૂકવવામાં આવ્યો છે કે નહીં? જોકે, તેમણે નમ્રતાપૂર્વક સ્વીકાર્યું છે કે બાકીના બે એટલે કે (૧) ઉર્વિલ સેલ્સ કોર્પોરેશન અને (૨) ઉર્વિલ એક્ટિવ લિમિટેડ પાસેથી ખરીદી સંદર્ભે વિદ્વાન ટ્રિબ્યુનલ દ્વારા પસાર કરાયેલા આક્ષેપિત ચુકાદા અને હુકમ સામે રાજ્યએ અત્યાર સુધી કોઈ અપીલ રજૂ કરી નથી. વિદ્વાન મદદનીશ સરકારી વકીલ શ્રી વોરાએ રજુઆત કરેલ કે જો કે કેસના તથ્યો અને સંજોગોમાં, (૧) વીરકૃપા ટ્રેડિંગ કંપની, (૨) ઉમા ટ્રેડિંગ કંપની અને (૩) ન્યુ ભૂમિ એન્ટરપ્રાઇઝ પાસેથી ખરીદી સંદર્ભે, વિદ્વાન ટ્રિબ્યુનલે નિયમો, ૧૯૭૦ ના નિયમ ૪૪ હેઠળના સેટ ઓફના દાવાને યોગ્ય રીતે અસ્વીકાર કર્યો છે.

ઉપરોક્ત રજૂઆતો કરીને વર્તમાન ટેક્સ અપીલ ફગાવી દેવા અને મહેસૂલની તરફેણમાં અને ખરીદદારની વિરુદ્ધમાં પ્રશ્ન/પ્રશ્નોનો જવાબ આપવા વિનંતી કરવામાં આવે છે.

[૭.૦] સંબંધિત પક્ષકારો વતી ઉપસ્થિત વિદ્વાન વકીલશ્રીઓને વિગતવાર સાંભળવામાં આવ્યા. આ અદાલતની વિચારણા માટે મૂકવામાં આવેલો ટૂંકો પ્રશ્ન એ છે કે શું નિયમો, ૧૯૭૦ ના નિયમ જજ હેઠળ સેટ ઓફનો દાવો કરતી વખતે, ખરીદદાર દ્વારા રજૂ કરાયેલ વેપારી દ્વારા સહી કરાયેલ ફોર્મ નં.૪૦ ને વેપારી દ્વારા ટેક્સ ચૂકવણીનો નિર્ણાયક પુરાવો કહી શકાય?

ઉપરોક્ત પ્રશ્ન પર વિચાર કરતી વખતે, નિયમો, ૧૯૭૦ ના નિયમ જજ નો સંદર્ભ લેવો જરૂરી છે, જે નીચે મુજબ વંચાય છે:

"જજ. આંતર-રાજ્ય વેપાર અથવા વાણિજ્ય દરમિયાન અથવા ભારતના પ્રદેશની બહાર નિકાસ કરવામાં આવેલ અથવા ગુજરાત રાજ્યની બહારના કોઈ સ્થળે વહન કરવામાં આવેલ માલની ખરીદી પર ટેક્સનો ડ્રોબેક, સેટ-ઓફ અથવા રીફંડ.

નોંધાયેલા વેપારી (હવે પછી જેને "કરદાતા" તરીકે ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો છે) દ્વારા ચૂકવવાપાત્ર ટેક્સની આકારણી કરતી વખતે, કમિશનર, નિયમ જજ ની સામાન્ય શરતોને આધીન રહીને અને નીચે દર્શાવેલ વધુ શરતોને આધીન રહીને, આંતર-રાજ્ય વેપાર અથવા વાણિજ્ય દરમિયાન અથવા

ભારતના પ્રદેશની બહાર નિકાસ કરવામાં આવેલ અથવા ગુજરાત રાજ્યની બહારના સ્થળે વહન કરવામાં આવેલ માલની ખરીદીના સંદર્ભમાં તેને સંપૂર્ણ અથવા ટેક્સનો કોઈ ભાગ ડ્રોબેક, સેટ-ઓફ અથવા જેમ હોય તેમ રીફંડ આપશે.

શરતો:—

(૧) કરદાતા એ અધિનિયમની કલમ ૨ ના ખંડ (૨૫) માં વ્યાખ્યાયિત કર્યા મુજબ નોંધાયેલ વેપારી છે; અને

(૨) માલ કરપાત્ર માલ છે.

(એ) કરદાતા દ્વારા માલની ખરીદીની તારીખથી છ મહિનાની અંદર આંતર-રાજ્ય વેપાર અથવા વાણિજ્ય દરમિયાન અથવા ભારતના પ્રદેશની બહાર નિકાસ દરમિયાન પુનઃવેચાણ કરવામાં આવ્યું હોય, અથવા

(બી) કરદાતા દ્વારા તેની ખરીદીની તારીખથી છ મહિનાની અંદર ગુજરાત રાજ્ય બહાર પરંતુ ભારતમાં, તેના પોતાના વ્યવસાયના સ્થળે અથવા જેમ હોય તેમ તેના એજન્ટ અથવા તેના પ્રિન્સિપાલના વ્યવસાયના સ્થળે મોકલવામાં આવ્યો હોય અને ત્યાં વેચવામાં આવ્યો હોય, અથવા

(સી)(૧) ઉક્ત વ્યક્તિને આવો માલ વેચવાના ઈરાદા સાથે કરદાતા દ્વારા ભારતના પ્રદેશ બહાર તેના પોતાના વ્યવસાયના

સ્થળે અથવા તેના એજન્ટ અથવા તેના પ્રિન્સિપાલના વ્યવસાયના સ્થળે અથવા જેમ હોય તેમ અન્ય કોઈ વ્યક્તિને રવાના કરવામાં આવ્યો હોય, અને

(૨) કરદાતા, તેના એજન્ટ અથવા તેના પ્રિન્સિપાલ દ્વારા માલનું વાસ્તવમાં ત્યાં પુનઃવેચાણ કરવામાં આવ્યું હોય:—

(એ) તેની ખરીદીની તારીખથી છત્રીસ મહિનાના સમયગાળાની અંદર, જો માલ કિંમતી પથ્થરો, કૃત્રિમ કિંમતી પથ્થરો અને મોતી, કુદરતી, કૃત્રિમ અથવા કલ્ચરલ હોય,

(બી) તેની ખરીદીની તારીખથી અઢાર મહિનાના સમયગાળાની અંદર, જો માલ કાચું ઊન હોય; અને

(સી) માલના અન્ય કોઈ વર્ગના કિસ્સામાં આવા માલની ખરીદીની તારીખથી બાર મહિનાના સમયગાળાની અંદર,

અને કરદાતા તેના વ્યવસાયના ઉક્ત સ્થળના ઈનચાર્જ વ્યક્તિ અથવા જેમ હોય તેમ એજન્ટ અથવા પ્રિન્સિપાલ દ્વારા જારી કરાયેલ ફોર્મ જ૧ માં એક પ્રમાણપત્ર રજૂ કરે છે જેમાં જણાવવામાં આવ્યું હોય કે માલ ત્યાં પુનઃવેચવામાં આવ્યો છે અને તેના પુનઃવેચાણની તારીખ જણાવે છે. પરંતુકને આધીન રહીને ડ્રોબેક, સેટ-ઓફ વગેરેનું પ્રમાણ નીચે દર્શાવેલ ખંડ (બી) અને (સી) અનુસાર ગણવામાં આવેલી રકમ રહેશે:—

(એ) [XXX]

(બી) નિયુક્ત દિવસે અથવા ત્યારબાદ માલની ખરીદી માટે –

(૧) અધિનિયમની કલમ ૧૨ અથવા ૧૩ હેઠળ કોઈ પ્રમાણપત્ર આપ્યા વિના નોંધાયેલા વેપારી પાસેથી નિયુક્ત દિવસે અથવા ત્યારબાદ કરેલી ખરીદી સંદર્ભે –

(એ) અધિનિયમ હેઠળ અલગથી વસૂલવામાં આવેલ વેચાણવેરો અથવા સામાન્ય વેચાણવેરાની રકમ,

(બી) જ્યાં વેચાણવેરો અથવા સામાન્ય વેચાણવેરાની રકમ અલગથી વસૂલ કરવામાં આવી ન હોય ત્યાં નીચે મુજબના સૂત્ર અનુસાર ગણવામાં આવેલ રકમ,

સૂત્ર: $(\text{CPI} \times \text{આર}) / (10 \times 100 + \text{આર})$

(જ્યાં 'પી' એટલે માલની ખરીદી કિંમત અને 'આર' એટલે તેની ખરીદીના સંબંધિત સમયે અધિનિયમ હેઠળ અનુરૂપ માલને લાગુ પડતો વેચાણવેરો અથવા સામાન્ય વેચાણવેરાનો દર (જે પણ અલગથી વસૂલ કરવામાં આવ્યો ન હોય)):

એવી જોગવાઈ કરવામાં આવેલ છે કે કરદાતા કમિશનરની સંતોષ ખાતરી કરે છે કે અધિનિયમ હેઠળ આકારણીપાત્ર સંબંધિત ટેક્સ તે જ માલમાં અગાઉના વ્યવહાર પર ચૂકવવામાં આવ્યો છે અથવા ચૂકવવાપાત્ર બન્યો છે અને તે વેપારી પાસેથી કરદાતા દ્વારા આવો માલ ખરીદવામાં આવ્યો હતો

તે વેપારી દ્વારા જારી કરાયેલ ફોર્મ ૪૦ માં એક પ્રમાણપત્ર રજૂ કરે છે, જેમાં અન્ય બાબતો સાથે જણાવવામાં આવ્યું હોય કે તે જ માલનું વેચાણ તેના વેચાણના ટર્નઓવરમાં શામેલ કરવામાં આવ્યું છે અથવા શામેલ કરવામાં આવશે અને આવા ટર્નઓવર પર અધિનિયમ હેઠળ તેના દ્વારા ચૂકવવાપાત્ર ટેક્સની રકમ, જો કોઈ હોય તો, નિયમ ૩૧ માં નક્કી કરેલા સમયની અંદર ચૂકવવામાં આવી છે અથવા ચૂકવવામાં આવશે.

(૨) અધિનિયમની કલમ ૧૩ ની કલમ (૧) ના પેટા-ખંડ (એ) ની આઈટમ (આઈઆઈ) હેઠળ ફોર્મ ૧૭ ના પ્રમાણપત્ર સામે અનુસૂચિ III માં વર્ણવેલ માલની ખરીદી પર અલગથી વસૂલવામાં આવેલી વેચાણવેરાની રકમ.

(૩) અધિનિયમની કલમ ૧૫ અથવા ૧૬ હેઠળ ચૂકવેલ અથવા ચૂકવવાપાત્ર ખરીદવેરાની રકમ:

એવી જોગવાઈ કરવામાં આવેલ છે કે ઉપર જણાવેલ ખંડ (એ) અને (બી) અનુસાર ગણવામાં આવેલી રકમોનો સરવાળો, જો કોઈ હોય તો, તેમાંથી માલની વેચાણ કિંમતના ચાર ટકા બાદ કર્યા પછી કરદાતાને મંજૂર કરવામાં આવશે, જ્યાં ઉક્ત માલનું વેચાણ ભારતમાં પરંતુ ગુજરાત રાજ્ય બહારના કોઈ સ્થળે કરવામાં આવે છે, માલ કરદાતા દ્વારા તેના પોતાના વ્યવસાયના

સ્થળે અથવા તેના એજન્ટ અથવા જેમ હોય તેમ તેના પ્રિન્સિપાલના સ્થળે નિયુક્ત દિવસે અથવા ત્યારબાદ વહન કરીને લઈ જવામાં આવ્યો હોય:

વધુમાં એવી જોગવાઈ કરવામાં આવેલ છે કે બોમ્બે સેલ્સ ટેક્સ એક્ટ, ૧૯૫૯ ની અનુસૂચિ E ની એન્ટ્રી ૧ અને ૨ માં આવતા નિયુક્ત દિવસ પહેલાં કરદાતા દ્વારા ખરીદવામાં આવેલા અને નિયુક્ત દિવસે તેના સ્ટોકમાં રાખેલા માલના સંદર્ભમાં, અને અધિનિયમની અનુસૂચિ II માં એન્ટ્રી ૧ અને ૨ માં આવતા માલના સંદર્ભમાં જે કરદાતા દ્વારા નિયુક્ત દિવસે અથવા ત્યારબાદ ખરીદવામાં આવ્યો હોય, ઉપરોક્ત પરંતુક હેઠળ બાદ કરવાની રકમ આવા માલની વેચાણ કિંમતના માત્ર અડધા ટકાના દરે ગણવામાં આવશે.

(સી) ઉપરોક્ત ખંડ (એ) અથવા ખંડ (બી) માં કંઈપણ સમાવિષ્ટ હોવા છતાં –

(૧) આ નિયમ હેઠળ કોઈ ડ્રોબેક, સેટ-ઓફ અથવા જેમ હોય તેમ રીફંડ મંજૂર કરવામાં આવશે નહીં જ્યાં કરદાતા જાહેર કરેલા માલના આંતર-રાજ્ય વેચાણ પર અધિનિયમની કલમ ૫૩ હેઠળ રીફંડ મેળવવા માટે હકદાર હોય;

(૨) આ નિયમ હેઠળ તે માલની ખરીદી સંદર્ભે કોઈ ડ્રોબેક, સેટ-ઓફ અથવા જેમ હોય તેમ રીફંડ મંજૂર કરવામાં આવશે નહીં, જેનું કરદાતા દ્વારા આંતર-રાજ્ય વેપાર અથવા વાણિજ્ય દરમિયાન પુનઃવેચાણ કરવામાં આવ્યું હોય અને જ્યાં આવા પુનઃવેચાણ પર, સેન્ટ્રલ સેલ્સ ટેક્સ એક્ટ, ૧૯૫૬ હેઠળ ઉક્ત અધિનિયમની કોઈપણ જોગવાઈઓ હેઠળ સ્વીકાર્ય કોઈપણ કપાતના કારણે કરદાતા દ્વારા વાસ્તવમાં કોઈ ટેક્સ ચૂકવવાપાત્ર ન હોય.

(૩) આ નિયમ હેઠળ કોઈ ડ્રોબેક, સેટ-ઓફ અથવા જેમ હોય તેમ રીફંડ મંજૂર કરવામાં આવશે નહીં, જ્યાં દાવો કરનાર વેપારીને માલ વેચનાર વિક્રેતાએ તેના વેચાણ પરના ટેક્સની રકમ સરકારી તિજોરીમાં જમા કરાવી નથી જેના માટે સેટ ઓફનો દાવો કરવામાં આવ્યો છે.]"

આ તબક્કે ફોર્મ નં.૪૦ પણ રજૂ કરવું જરૂરી છે જે નીચે મુજબ છે:

"ફોર્મ ૪૦

[નિયમો ૪૨, ૪૩, ૪૪ અને ૪૫ જુઓ]

વેચાણ કરનાર વેપારીનું પ્રમાણપત્ર જે નોંધાયેલ વેપારી છે

હું પ્રમાણિત કરું છું કે હું/મેસર્સ ના ઉક્ત

..... (પેઢી, કંપની વગેરે) નોંધાયેલ વેપારી છે જે નોંધણી નંબર

..... તારીખ નું પ્રમાણપત્ર ધરાવે છે અને મારા/ઉક્ત

બિલ/કેશ મેમો ઇન્વોઇસ નંબર તારીખ તારીખ
..... માં દર્શાવેલ માલનું વેચાણ શ્રી/મેસર્સ ને
નોંધણી નંબર નું પ્રમાણપત્ર ધરાવતા વ્યક્તિને ગુજરાત
સેલ્સ ટેક્સ એક્ટ, ૧૯૭૦ ના નિયમ ૨૪ હેઠળ નિર્ધારિત કોઈપણ
પ્રમાણપત્ર અથવા અધિનિયમની કલમ ૪૯ હેઠળ જારી કરાયેલ
કોઈપણ જાહેરનામા હેઠળ નિર્ધારિત કોઈપણ પ્રમાણપત્ર તેમની
પાસેથી મેળવ્યા વિના કરવામાં આવ્યું છે. મારા/ઉક્ત
(પેઢી, કંપની વગેરે) દ્વારા વેચાણના ટર્નઓવરમાં શામેલ કરવામાં
આવ્યું છે/કરવામાં આવશે જેના પર ગુજરાત સેલ્સ ટેક્સ એક્ટ,
૧૯૬૯ ની કલમ ૭, ૮ અથવા ૧૦ અનુસાર ચૂકવવાપાત્ર ટેક્સની
રકમ, જો કોઈ હોય તો, નિયમ ૩૧ માં દર્શાવેલ સમયની અંદર
ચૂકવવામાં આવી છે/ચૂકવવામાં આવશે.

સ્થળ

સહી

તારીખ

હોદ્દો"

[૭.૧] આમ, નિયમો, ૧૯૭૦ ના નિયમ ૪૪ ના પરંતુકને ધ્યાનમાં લેતા,
જો કરદાતા કમિશનરની સંતોષ ખાતરી કરે છે કે અધિનિયમ હેઠળ આકારણીપાત્ર
સંબંધિત ટેક્સ તે જ માલમાં અગાઉના વ્યવહાર પર ચૂકવવામાં આવ્યો છે અથવા
ચૂકવવાપાત્ર બન્યો છે અને વેપારી દ્વારા જારી કરાયેલ ફોર્મ ૪૦ માં એક પ્રમાણપત્ર

રજૂ કરે છે જેની પાસેથી કરદાતા દ્વારા આવો માલ ખરીદવામાં આવ્યો હતો, જેમાં અન્ય બાબતો સાથે જણાવવામાં આવ્યું હોય કે તે જ માલનું વેચાણ તેના વેચાણના ટર્નઓવરમાં શામેલ કરવામાં આવ્યું છે અથવા શામેલ કરવામાં આવશે અને આવા ટર્નઓવર પર અધિનિયમ હેઠળ તેના દ્વારા ચૂકવવાપાત્ર ટેક્સની રકમ, જો કોઈ હોય તો, નિયમ ૩૧ માં નક્કી કરેલા સમયની અંદર ચૂકવવામાં આવી છે અથવા જેમ હોય તેમ ચૂકવવામાં આવશે, તો કરદાતા/ખરીદદાર મૂળ વેપારી દ્વારા ચૂકવવામાં આવેલા આવા ટેક્સના સેટ ઓફ માટે હકદાર રહેશે. આમ, સેટ ઓફનો દાવો કરનાર આવા કરદાતા પર કમિશનરની સંતોષ ખાતરી કરવાની જવાબદારી છે કે જે ટેક્સનો સેટ ઓફ દાવો કરવામાં આવ્યો છે તે મૂળ વેપારી દ્વારા ચૂકવવામાં આવ્યો છે જેની પાસેથી તેણે માલ ખરીદ્યો હતો. સાથે સાથે, કરદાતાએ તે વેપારી દ્વારા જારી કરાયેલ ફોર્મ ૪૦ માં પ્રમાણપત્ર પણ રજૂ કરવું જરૂરી છે જેની પાસેથી કરદાતા દ્વારા આવો માલ ખરીદવામાં આવ્યો હતો. જો ફોર્મ ૪૦ માં જોવામાં આવે તો પણ વેપારી પ્રમાણિત કરે છે કે ટેક્સ ચૂકવવામાં આવ્યો છે અથવા નિયમ ૩૧ માં નિર્ધારિત સમયની અંદર ચૂકવવામાં આવશે. તેથી, ફોર્મ ૪૦ રજૂ કરવાને મૂળ વેપારી દ્વારા ટેક્સની વાસ્તવિક ચુકવણી સાબિત કરવાનો નિર્ણાયક પુરાવો કહી શકાય નહીં. સેટ ઓફનો દાવો કરનાર કરદાતા પર કમિશનરની સંતોષ ખાતરી કરવાની જવાબદારી છે કે સંબંધિત ટેક્સ મૂળ વેપારી દ્વારા ચૂકવવામાં આવ્યો છે જેની પાસેથી કરદાતા દ્વારા આવો માલ ખરીદવામાં આવ્યો હતો. તેથી, કરદાતા વતી એવી રજૂઆત કે એકવાર કરદાતા દ્વારા વેપારી દ્વારા સહી કરાયેલ ફોર્મ ૪૦

રજૂ કરવામાં આવે, તો તેને નિર્ણાયક પુરાવો કહી શકાય અને ટેક્સની વાસ્તવિક ચુકવણી દર્શાવવા માટે અન્ય કોઈ પુરાવા રજૂ કરવાની જરૂર નથી, તેને સ્વીકારી શકાય નહીં. ઉપર અવલોકન કર્યા મુજબ, ફોર્મ ૪૦ માં, વેપારી પ્રમાણિત કરે છે કે ટેક્સ ચૂકવવામાં આવ્યો છે અથવા ચૂકવવામાં આવશે. જો આપેલા કિસ્સામાં ફોર્મ ૪૦ માં વેપારી પ્રમાણિત કરે છે કે 'નિયમ ૩૧ હેઠળ નિર્ધારિત સમયની અંદર ટેક્સ ચૂકવવામાં આવશે', તે કિસ્સામાં ત્યારબાદ ફરીથી એ સાબિત કરવું જરૂરી છે કે ત્યારબાદ નિયમ ૩૧ હેઠળ નિર્ધારિત સમય મર્યાદામાં ટેક્સ ચૂકવવામાં આવ્યો છે. તેથી, ફોર્મ ૪૦ રજૂ કરવાને મૂળ વેપારી દ્વારા ટેક્સની વાસ્તવિક ચુકવણીના સંદર્ભમાં નિર્ણાયક પુરાવો કહી શકાય નહીં.

[૭.૨] વિજ્ઞાન ટ્રિબ્યુનલ દ્વારા પસાર કરાયેલા આક્ષેપિત ચુકાદા અને હુકમ પર વિચારણા કરતા, એવું જણાય છે કે વિજ્ઞાન ટ્રિબ્યુનલ દ્વારા પરસ્પર વિરોધી તારણો આપવામાં આવ્યા છે. એક તરફ વિજ્ઞાન ટ્રિબ્યુનલે અવલોકન કર્યું છે કે ફોર્મ ૪૦ ને નિર્ણાયક પુરાવો કહી શકાય નહીં. બીજી તરફ વિજ્ઞાન ટ્રિબ્યુનલે અન્ય બે વ્યવહારો સંદર્ભે કેસ પ્રથમ અપીલ સત્તાધિકારીને પરત મોકલ્યો છે, અને પ્રથમ અપીલ સત્તાધિકારીને ચકાસણી કરવાનો નિર્દેશ આપ્યો છે કે મૂળ વેપારી દ્વારા વાસ્તવિક ટેક્સ ચૂકવવામાં આવ્યો છે કે નહીં. જોકે, અન્ય બે વ્યવહારો જેના માટે વિજ્ઞાન ટ્રિબ્યુનલ દ્વારા પરત મોકલવાનો હુકમ કરવામાં આવ્યો છે તેના સંદર્ભમાં રાજ્યએ કોઈ અપીલ રજૂ કરી નથી.

[૮.૦] ઉપરોક્ત બાબતોને ધ્યાનમાં રાખીને અને ઉપરોક્ત દર્શાવેલા કારણોસર, એવું ઠરાવતી વખતે કે નિયમ જજ હેઠળ સેટ ઓફનો દાવો કરતી વખતે, કરદાતાએ એ સાબિત કરવા માટે સંબંધિત સામગ્રી રજૂ કરીને કમિશનરની સંતોષ ખાતરી કરવી જરૂરી છે કે મૂળ વેપારી દ્વારા વાસ્તવિક ટેક્સ ચૂકવવામાં આવ્યો છે અને કરદાતા દ્વારા જે વેપારી પાસેથી માલ ખરીદવામાં આવ્યો હતો તેના દ્વારા જારી કરાયેલ/સહી કરાયેલ ફોર્મ ૪૦ માં પ્રમાણપત્ર પણ રજૂ કરવું જરૂરી છે અને માત્ર ત્યારે જ જ્યારે ઉપરોક્ત બંને શરતો પૂરી થાય, કરદાતા મૂળ વેપારી દ્વારા ચૂકવવામાં આવેલા ટેક્સના સેટ ઓફ માટે હકદાર રહેશે. જોકે, અન્ય બે વ્યવહારોના સંદર્ભમાં વિદ્વાન ટ્રિબ્યુનલે કેસ પ્રથમ અપીલ સત્તાધિકારીને પરત મોકલ્યો છે જે અપીલકર્તાના જણાવ્યા મુજબ અન્ય ત્રણ વ્યવહારો સમાન જ છે જેના માટે વિદ્વાન ટ્રિબ્યુનલે અપીલ ફગાવી દીધી છે અને અન્ય બે વ્યવહારો સંદર્ભેનો હુકમ આખરી થઈ ગયો છે, તેથી અમે ઉપર દર્શાવેલા અવલોકનોના પ્રકાશમાં કરદાતા દ્વારા દાવો કરાયેલ સેટ ઓફ પર વિચારણા કરવા માટે કેસ નિર્ણય સત્તાધિકારીને પરત મોકલવો યોગ્ય ગણીએ છીએ એટલે કે કરદાતાએ નિર્ણય સત્તાધિકારી / કમિશનરની સંતોષ ખાતરી કરીને સાબિત કરવું પડશે કે મૂળ વેપારી દ્વારા ટેક્સ ચૂકવવામાં આવ્યો છે અને કરદાતાએ વેપારી દ્વારા જારી કરાયેલ ફોર્મ ૪૦ માં પ્રમાણપત્ર પણ રજૂ કરવું જરૂરી છે. ઉપર અવલોકન કર્યા

મુજબ જ્યારે ઉપરોક્ત બંને શરતો પૂરી થાય, ત્યારે અને ત્યારે જ કરદાતા સેટ ઓફ માટે હકદાર રહેશે, અન્યથા નહીં.

[૯.૦] ઉપરોક્ત બાબતોને ધ્યાનમાં રાખીને અને ઉપરોક્ત દર્શાવેલા કારણોસર, વર્તમાન ટેક્સ અપીલ અંશતઃ મંજૂર થાય છે. સેકન્ડ અપીલ નં.૫૯૦/૨૦૦૫ માં વિદ્વાન ગુજરાત વેલ્યુ એડેડ ટેક્સ ટ્રિબ્યુનલ, અમદાવાદ દ્વારા પસાર કરવામાં આવેલો આક્ષેપિત ચુકાદો અને હુકમ આથી રદબાતલ કરવામાં આવે છે અને ઉપર દર્શાવેલા અવલોકનોના પ્રકાશમાં કરદાતા દ્વારા દાવો કરાયેલ સેટ ઓફ પર નવેસરથી વિચારણા કરવા માટે કેસ નિર્ણય સત્તાધિકારીને પરત મોકલવામાં આવે છે. સંબંધિત પક્ષકારોના વિદ્વાન વકીલોની સંમતિથી અને જે અન્ય બે વ્યવહારો માટે વિદ્વાન ટ્રિબ્યુનલે કેસ પ્રથમ અપીલ સત્તાધિકારીને પરત મોકલ્યો હતો તેના સંદર્ભમાં પણ, કેસ નિર્ણય સત્તાધિકારીને પરત મોકલવામાં આવે છે. ઉપરોક્ત ક્વાયત વર્તમાન હુકમ મળ્યાની તારીખથી ૩ મહિનાના સમયગાળાની અંદર પૂર્ણ કરવાની રહેશે. અપીલકર્તાને આથી નિર્ણય કાર્યવાહીના ઝડપી નિકાલમાં નિર્ણય સત્તાધિકારી સાથે સહકાર આપવા નિર્દેશ આપવામાં આવે છે. એ સ્પષ્ટ કરવામાં આવે છે કે આ અદાલતે અપીલકર્તા દાવો કરાયેલ સેટ ઓફ માટે હકદાર રહેશે કે નહીં તે અંગે ગુણદોષ પર કંઈપણ વ્યક્ત કર્યું નથી. જો કરદાતા ફોર્મ ૪૦ સાથે જે માલ માટે સેટ ઓફનો દાવો કરવામાં આવ્યો છે તેના પર ટેક્સની રકમ ચૂકવવામાં આવી છે તે કમિશનર / નિર્ણય

સત્તાધિકારીની સંતોષ ખાતરી કરીને સાબિત કરે છે ત્યારે અને ત્યારે જ કરદાતા નિયમો, ૧૯૭૦ ના નિયમ ૪૪ હેઠળ સેટ ઓફ માટે હકદાર રહેશે. વર્તમાન ટેક્સ અપીલ ઉપરોક્ત હદ સુધી અંશતઃ મંજૂર કરવામાં આવે છે. ખર્ચ અંગે કોઈ હુકમ નથી.

(એમ. આર. શાહ, ન્યાયમૂર્તિ)

(બી. એન. કારિયા, ન્યાયમૂર્તિ)

This judgment has been translated using AI.

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: *The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.*